

Sygn. akt I C 1323/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2014r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Jolanta Hryciuk

Protokolant sekr.sąd. Anna Lipińska

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2014r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Zakładu (...) na (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko H. W.

o zapłatę

I. zasądza od H. W. na rzecz (...) Zakładu (...) na (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 106 254,88 złotych (sto sześć tysięcy dwieście pięćdziesiąt cztery złote osiemdziesiąt osiem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 2600 złotych (dwa tysiące sześćset) od dnia 29 lipca 2004r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 9600 złotych (dziewięć tysięcy sześćset) od dnia 19 listopada 2004r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 6200 złotych (sześć tysięcy dwieście) złotych od dnia 2 czerwca 2006r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 2400 złotych (dwa tysiące czterysta) złotych od dnia 20 maja 2009r. do dnia zapłaty

- od kwoty 85 454,88 złotych (osiemdziesiąt pięć tysięcy czterysta pięćdziesiąt cztery złote osiemdziesiąt osiem groszy) od dnia 24 września 2009r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od H. W. na rzecz (...) Zakładu (...) na (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 8930 złotych (osiem tysięcy dziewięćset trzydzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3617 złotych (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn.akt I C 1323/12

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 23 listopada 2012r. powód (...) Zakład (...) na (...) S.A. w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, aby pozwana H. W. zapłaciła powodowi kwotę 118 254,88 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 2600 zł od dnia 24 lipca 2004r. do dnia zapłaty, od kwoty 9600 zł od dnia 19 listopada 2004r. do dnia zapłaty, od kwoty 6200 zł od dnia 2 czerwca 2006r. do dnia zapłaty, od kwoty 2400 zł od dnia 20 maja 2009r. do dnia zapłaty, od kwoty 85 454,88 zł od dnia 24 września 2009r. do dnia zapłaty wraz z kosztami sądowymi oraz kosztami zastępstwa procesowego, a w razie nie wydania nakazu zapłaty o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 118 254,88 zł wraz z odsetkami wyżej wskazanymi.

W uzasadnieniu powód podniósł, iż prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 21 czerwca 2011r., w sprawie II K 81/10 pozwana została skazana za przestępstwo paserstwa z art. 292§1 kk w zw. z art. 33§2 i §1

kk polegającego na przyjęciu na swój rachunek bankowy w (...) I Oddział w S. kwot o łącznej wartości 118 254,88 zł tytułem nienależnych jej świadczeń z umowy ubezpieczenia, świadczeń co do których nie posiadała uprawnień i mając na uwadze tytuł i kwoty przelewów wiedziała, iż przyjęte przez nią pieniądze uzyskane zostały za pomocą czynu zabronionego.

Brat pozwanej został prawomocnie skazany tym samym wyrokiem sądu za przestępstwa z art. 286§1 kk w zb. z art. 294§1kk w zb. z art. 270 §1 kk w zw. z art. 11§2 kk w zw. z art. 12 kk i w zw. z art. 65§1 kk, albowiem podrabiając dokumenty i podpisy, w celu osiągnięcia korzyści majątkowych doprowadzał kosztem (...) S.A. do wypłaty nienależnych świadczeń ubezpieczeniowych na swoją rzecz i innych osób m.in. pozwanej.

Powód podniósł, iż pozwana jest odpowiedzialna solidarnie z W. T. (1) za szkodę wyrządzoną powodowi na podstawie art. 441§1 kc w zw. z art. 11 kpc, w zakresie wynikającym z czynów przestępczych przypisanych pozwanej wyrokiem sądu karnego.

W piśmie z dnia 10 stycznia 2013r. pełnomocnik powoda cofnął pozew w zakresie kwoty 12 000 zł (k. 106). Postanowieniem z dnia 11 stycznia 2013r. Sąd Okręgowy w Siedlcach umorzył postępowanie w zakresie kwoty 12 000 zł (k.107).

W odpowiedzi na pozew pozwana H. W. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Pozwana podniosła, iż jedyną ewentualną podstawą prawną żądania powoda jest przepis art. 422 kc. Osoba odpowiedzialna na zasadzie art. 422 kc popełnia własny czyn niedozwolony, za który ponosi odpowiedzialność na zasadzie winy. Pozwana powołała się na poglądy doktryny i orzecznictwo Sądu Najwyższego, iż wymóg świadomości osoby korzystającej ze szkody oznacza winę umyślną. Podniosła, iż według poglądu Sądu Najwyższego osoba odpowiedzialna na zasadzie art. 422 kc musi wiedzieć, że osiąga korzyść z niedozwolonego działania innej osoby i mimo to chce ją uzyskać.

Pozwana zaprzeczyła, aby miała świadomość, iż wypłacane jej przez brata środki pieniężne były efektem popełnionego przez niego czynu niedozwolonego oraz, że miała zamiar skorzystać z wyrządzonej powodowi szkody. Pozwana została skazana za czyn z art. 292 kk, który jest przestępstwem nieumyślnym. Skazanie za przestępstwo nieumyślne wyklucza przypisanie pozwanej winy umyślnej na gruncie odpowiedzialności odszkodowawczej.

Pozwana podniosła zarzut przyczynienia się powoda do powstania szkody. Wskazała, iż przestępny proceder W. T. (1) trwał ponad sześć lat. Powód nie dostrzegł masowej skali oszustw i nie powziął czynności, które mogły je zmniejszyć. U powoda obowiązywały procedury dostępu pracowników do informacji i ich bezpiecznego wykorzystania, ale nie były zachowywane. W. T. (1) mógł posługiwać się różnymi, nieprzypisanymi do jego osoby numerami i hasłami operatorów wewnętrznego systemu informatycznego (...). W placówkach obsługi klienta brakowało (...) akt świadczeń wypłacanych w latach 2003-2009. Potwierdza to, iż nie były przeprowadzane w tych placówkach miarodajne kontrole. Pozwana podniosła, iż powód nie sprawował realnej kontroli nad działalnością lokalnych przedstawicielstw i ich pracowników oraz przepływem i treścią gromadzonej tam dokumentacji, a także podstawą i zakresem realizowanych świadczeń. Pozwana podniosła, iż W. T. (1) został dyscyplinarnie zwolniony z pracy w dniu 10 września 2009r., a 21 września 2009r. przekazał na rachunek pozwanej kwotę 85 454,88 zł po zalogowaniu się przez niego do systemu e-R.. Oznacza to, iż dostęp do wewnętrznego systemu operacyjnego ubezpieczyciela oraz możliwość realizowania dyspozycji pieniężnych posiadała osoba, która od niemal dwóch tygodni nie była pracownikiem powoda i wobec której były podstawy do podejrzeń, iż dokonywała wieloletnich oszustw na masową skalę. Pozwana wskazała, iż gdyby strona powodowa podjęła działania ograniczające postępowanie W. T. (1) tj. przynajmniej uniemożliwiła skazanemu logowanie się do systemu informatycznego po jego dyscyplinarnym zwolnieniu, nie doszłoby do przekazania na rachunek pozwanej dochodzonych kwot, w szczególności kwoty 85 454,88 zł. Pozwana podniosła też, iż zaspokojenie się powoda z majątku W. T. (1) oraz z majątku pozostałych osób skazanych w sprawie karnej zwalnia ją z odpowiedzialności odszkodowawczej wobec powoda.

Na rozprawie pełnomocnik powoda popierał powództwo.

Pełnomocnik pozwanej wnosił o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił, co następuje:

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach II Wydziału Karnego z dnia 21 czerwca 2011r. w sprawie II K 81/10 H. W. została uznana za winną tego, że:

- w dniu 29 lipca 2004r. w S. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przyjęła na swój rachunek bankowy o nr (...), prowadzony przez Bank (...) I Oddział w S., przelew w kwocie 2600 zł, dokonany przez W. T. (1), tytułem świadczenia nr (...) z polisy pracowniczego ubezpieczenia grupowego typu P nr polisy (...), do którego nie posiadała uprawnień i mając na uwadze tytuł przelewu powinna i mogła przypuszczać, iż przyjęte przez nią pieniądze uzyskane zostały za pomocą czynu zabronionego tj. czynu z art. 292§1 kk,

- w dniu 19 listopada 2004r. w S. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przyjęła na swój rachunek bankowy o nr (...) prowadzony przez Bank (...) I Oddział w S. przelew w kwocie 9600 zł dokonany przez W. T. (1) tytułem świadczenia nr (...) z polisy pracowniczego ubezpieczenia grupowego typu P nr polisy (...), do którego nie posiadała uprawnień i mając na uwadze tytuł przelewu powinna i mogła przypuszczać, iż przyjęte przez nią pieniądze uzyskane zostały za pomocą czynu zabronionego tj. czynu z art. 292§1 kk,

- w dniu 2 czerwca 2006r. w S. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przyjęła na swój rachunek bankowy o nr (...) prowadzony przez Bank (...) I Oddział w S. przelew w kwocie 6200 zł dokonany przez W. T. (1) tytułem świadczenia nr (...) z polisy pracowniczego ubezpieczenia grupowego typu P nr polisy (...), do którego nie posiadała uprawnień i mając na uwadze tytuł przelewu powinna i mogła przypuszczać, iż przyjęte przez nią pieniądze uzyskane zostały za pomocą czynu zabronionego tj. czynu z art. 292§1 kk,

- w dniu 20 maja 2009r. w S. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przyjęła na swój rachunek bankowy o nr (...) prowadzony przez Bank (...) I Oddział w S. przelew w kwocie 2400 zł dokonany przez W. T. (1) tytułem świadczenia nr (...) z polisy pracowniczego ubezpieczenia grupowego typu P nr polisy (...), do którego nie posiadała uprawnień i mając na uwadze tytuł przelewu powinna i mogła przypuszczać, iż przyjęte przez nią pieniądze uzyskane zostały za pomocą czynu zabronionego tj. czynu z art. 292§1 kk,

- w dniu 24 września 2009r. w S. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przyjęła na swój rachunek bankowy o nr (...) prowadzony przez Bank (...) I Oddział w S. przelew w kwocie 85 454,88 zł dokonany przez W. T. (1) tytułem świadczeń z polis nr (...) S.A., do których nie posiadała uprawnień i mając na uwadze tytuł przelewu powinna i mogła przypuszczać, iż przyjęte przez nią pieniądze uzyskane zostały za pomocą czynu zabronionego tj. czynu z art. 292§1 kk i za te czyny skazana.

Tym samym wyrokiem jej rodzony brat, W. T. (1) został skazany za popełnienie przestępstwa z art. 286§1 kk w zw. art. 294§1 kk w zb. z art. 270§1 kk w zw. z art. 11§2 kk w zw. z art. 12kk i art. 65§1 kk, gdyż podrabiając dokumenty i podpisy, w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, doprowadzał kosztem (...) S.A. do wypłaty nienależnych świadczeń ubezpieczeniowych na swoją rzecz i innych osób m.in. pozwanej, których łączna suma była nie mniejsza niż 2 602 591, 20 zł (odpis wyroku k. 7-31).

H. W. wiedziała, iż jej brat W. T. (2) pracuje w (...) Zakładzie (...) na (...) S.A. w S. i w W. i wiedziała, iż zajmował stanowisko kierownicze. W. T. (1) był kierownikiem zespołu obsługi klienta w placówce w W.. W dniu 10 września 2009r. (...) S.A. w W. rozwiązało z W. T. (1), kierownikiem zespołu obsługi klienta w W. umowę o pracę zawartą w dniu 5 grudnia 2000r. bez zachowania okresu wypowiedzenia. Jako przyczynę wskazano ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych polegające na niedopełnieniu nadzoru nad jednostką, gdzie stwierdzono w czasie kontroli 4 września 2009r. brak dokumentacji ubezpieczeniowej stanowiącej podstawę wypłaconych świadczeń (k.199 akt II K 81/10 tom I).

H. W. do 2011r. pracowała w zakładzie krawieckim i przystąpiła do pracowniczego ubezpieczenia grupowego w (...) na (...) S.A. Z tego tytułu dwukrotnie otrzymała świadczenia w związku z doznanymi urazami. Miało to miejsce w 2000r. (zeznania pozwanej – nagranie z rozprawy z 14 lutego 2014r.)

H. W. osiągnęła dochody w 2004r. – 8045,50 zł, w 2005r. – 6726,90 zł, w 2006r. – 8714,26 zł, w 2007r. – 9 579,58 zł, w 2008r. – 11 474,70 zł (zeznania podatkowe H. W. k. 995- 1000 akt II K 81/10, tom V).

Na rachunek pozwanej w Banku (...) wpłynęła kwota 2600 zł na podstawie zgłoszenia z 29 lipca 2004r. śmierci rodzica ubezpieczonego z polisy grupowego ubezpieczenia pracowniczego typ P nr (...) należącej do (...) S.A. w R., kwota 9600 zł na podstawie zgłoszenia trwałego uszczerbku spowodowanego nieszczęśliwym wypadkiem z polisy grupowego ubezpieczenia pracowniczego typu P nr (...) należącej do Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o., na podstawie zgłoszenia z 16 listopada 2004r., kwota 6200 zł na podstawie zgłoszenia śmierci małżonka z polisy grupowego ubezpieczenia pracowniczego typ P nr (...) należącej do T. K., indywidualnie kontynuowanego, na podstawie zgłoszenia z 31 maja 2006r., kwota 2400 zł na podstawie zgłoszenia śmierci rodzica ubezpieczonego z polisy grupowego ubezpieczenia pracowniczego typ P nr (...) należącej do (...) w S., na podstawie zgłoszenia z 11 maja 2009r. (wydruki z systemu (...) k. 601-604 akt II K 81/10, tom III). W wymienionych zakładach pracy H. W. nie pracowała.

Z historii rachunku bankowego H. W. (k.460 załącznik nr 4 tom III) wynika, iż 19 listopada 2004r. miał miejsce przelew z (...) S.A. Odział w R. w kwocie 9600 nr (...) - (...), w dniu 2 czerwca 2006r. na kwotę 6200 zł przelew (...) z (...). Z zestawienia operacji na rachunku H. W. za okres od 1 maja 2008r. do 12 lutego 2010r. (k.461, załącznik nr 4, tom III) wynika, iż w dniu 20 maja 2009r. wpłynęła kwota 2400 zł z (...), świadczenie z polisy (...), natomiast w dniu 24 września 2009r. trzy przelewy z (...) świadczenia nr (...) na kwotę 12000 zł, nr (...) na kwotę 12 721,50 zł i nr (...) na kwotę 60 733, 38 zł.

H. W. pieniądze otrzymane w dniu 24 września 2009r. w łącznej kwocie 85 454,88 zł wypłaciła w dniach 9 -12 listopada 2008r., kilka dni po zatrzymaniu jej brata W. T. (1). Pieniądze te H. W. wydała na swoje potrzeby: spłatę zadłużeń, wydatki na budowę domu (zeznania pozwanej – nagranie z rozprawy z 14.02.2014r.).

Z analizy historii rachunków bankowych W. T. (1) pod kątem przelewów przesłanych na jego konto przez (...) S.A. (k.160 – 167 akt II K 81/10 tom I) wynika, iż w latach 2007-2009 do (...) Banku (...) S.A. w K. było wykonanych 34 przelewy, do (...) S.A. w (...) przelewów w 2009r., do Banku (...) S.A. w K. w latach 2008-2009 – 22 przelewy, do (...) Banku S.A. w S. w latach 2008- 2009 20 przelewów, do (...) Banku S.A. w W. w latach 2007- 2009 – 55 przelewów, do (...) Banku (...) S.A. w K. w latach 2007- 2009 – 45 przelewów, do (...) Banku (...) S.A. we W. w latach 2006- 2009 – 50 przelewów na kwotę łączną 972 558,71 zł.

Szczegółowe procedury obsługi świadczeń w ubezpieczeniach ochronnych, dodatkowych oraz ubezpieczeniach starego portfela obowiązujące w latach 2001-2009r określały zarządzenia Prezesa Zarządu (...) na (...) S.A., okólniki Dyrektora Biura (...) (załącznik (...) – 4 tomy do akt II K 81/10). Była również określona procedura użytkowania systemu elektronicznej rejestracji ubezpieczeń – systemu (...) (załącznik (...) do akt II K 81/10).

W (...) Zakładzie (...) na (...) S.A., placówkach obsługi klienta w W. i S. były przeprowadzane kontrole, które nie wykazywały nieprawidłowości. Polegały na sprawdzeniu akt świadczeń wcześniej przygotowanych przez pracowników (zeznania świadków J. K. (1), A. K., S. S., J. S., W. T. (1), I. C. – nagranie z rozprawy z 19 września 2013r.).

Szczegółowej kontroli dokonano po ujawnieniu popełnienia czynu zabronionego przez W. T. (1) (zeznania świadka J. K. (2) – nagranie z rozprawy z 19 listopada 2013r., protokoły kontroli k. 120-122, 209-211 załącznika (...) do akt II K 81/10). Stwierdzono wówczas brak akt świadczeń w ilości 1262 sztuki.

W wyroku w sprawie karnej II K 81/10 Sąd Okręgowy w Siedlcach nałożył na W. T. (1) na podstawie art. 46 §1 kk obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez obowiązek zapłaty na rzecz (...) S.A. kwoty 2 602 591,20 zł (odpis wyroku k. 7-31). Postanowieniem z dnia 30 maja 2012r. Sąd Okręgowy w Siedlcach nadał klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowemu w Siedlcach z dnia 21 czerwca 2011r. w sprawie II K 81/10 w

części dotyczącej nałożonego na W. T. (1) obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz (...) S.A. w W. kwoty 2 602 591,20 zł (odpis postanowienia k. 32).

Postanowieniem z dnia 26 listopada 2009r. Prokurator Okręgowy w Siedlcach dokonał zabezpieczenia na mieniu podejrzanego W. T. (1) grożących mu kar poprzez obciążenie hipoteką przymusową kaucyjną do kwoty 2.000.000 zł nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) i ul. (...) dla których prowadzona jest księga wieczysta nr (...) przez Sąd Rejonowy w Siedlcach, nieruchomości przy ul. (...) w S., dla której jest prowadzona księga (...) przez Sąd Rejonowy w Siedlcach, nieruchomości położonych w S. dla których jest prowadzona księga wieczysta (...) przez Sąd Rejonowy w Siedlcach, nieruchomości położonej w D. dla której Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim prowadzi księgę wieczystą (...) (postanowienie k. 411-412 akt II K 81/10). Sąd Rejonowy w Siedlcach II Wydział Karny postanowieniem z dnia 30 listopada 2009r. nadał klauzulę wykonalności w/w postanowieniu k. 421-422, k.607 akt II K 81/10).

W dniu 4 grudnia 2009r. (...) S.A. złożyło wniosek do Prokuratury Okręgowej w Siedlcach o zabezpieczenie na mieniu podejrzanego W. T. (1) przysługującego orzeczenia w przedmiocie naprawienia szkody (wniosek k. 423-425 akt II K 81/10).

Postanowieniem z dnia 10 grudnia 2009r. Prokurator Okręgowy w Siedlcach dokonał zabezpieczenia na mieniu podejrzanego W. T. (1) roszczenia o naprawienie szkody poprzez zajęcie ruchomości samochodu marki R. (...), z 2007r., F. (...) z 2003r. i P. (...) z 2008r. (k.481-482 akt II K 81/10). Sąd Rejonowy w Siedlcach II Wydział Karny postanowieniem z dnia 21 grudnia 2009r. nadał klauzulę wykonalności w/w postanowieniu k. 619-621 akt II K 81/10).

Prokurator złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności postanowieniu o zabezpieczeniu z 26 listopada 2009r. w dniu 9 grudnia 2009r. (k. 477-478), w dniu 11 grudnia 2009r. postanowieniu z dnia 10 grudnia 2009r. (k. 503). W dniu 15 grudnia 2009r. złożył wniosek o wpis hipoteki przymusowej. Sąd Rejonowy w Siedlcach Wydział Ksiąg Wieczystych dokonał wpisu hipoteki w księgach wieczystych zgodnie z wnioskiem prokuratora (zawiadomienie o wpisaniu hipoteki k. 668-670, wnioski k. 743-744 akt II K 81/10).

Sąd Rejonowy w Siedlcach II Wydział Karny postanowieniem z dnia 17 marca 2010r. nadał klauzulę wykonalności postanowieniu o zabezpieczeniu majątkowym z 11 marca 2010r. polegającym na zajęciu ruchomości w postaci środków pieniężnych w kwocie 36 344,24 zł. (k.1086, 1087 akt II K 81/10). Sąd Rejonowy w Siedlcach II Wydział Karny postanowieniem z dnia 26 lutego 2010r. nadał klauzulę wykonalności postanowieniu o zabezpieczeniu majątkowym z 24 lutego 2010r. polegającym na zajęciu ruchomości w postaci środków pieniężnych w kwocie 17 800 zł i 7 529, 28 zł.(k.1315-1317, 1319 akt II K 81/10)

Sąd Rejonowy w Siedlcach II Wydział Karny postanowieniem z dnia 26 lutego 2010r. nadał klauzulę wykonalności postanowieniu o zabezpieczeniu majątkowym z 23 lutego 2010r. polegającym na zajęciu ruchomości w postaci środków pieniężnych w kwocie 56 660 zł i 22 375, 05 zł (k. 1321- 1323 akt II K 81/10).

10 maja 2010r. Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Siedlcach dokonał zajęcia rachunku bankowego W. T. (1) (k.1337). Komornik dokonał też czynności zabezpieczenia ruchomości (k. 1418, protokół zajęcia ruchomości – pojazdów k. 1546-1547). Na dzień 24 czerwca 2010r. do depozytu sądowego została przekazana kwota 88 142,86 zł (pismo komornika k. 1576)

Przeciwko W. T. (1) toczy się postępowanie egzekucyjne. Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Siedlcach w dniu 16 października 2012r. przekazał powodowi kwotę 11 025,85 zł, w dniu 19 października 2012r. kwotę 3 900,52 zł, w dniu 5 października 2012r. kwotę 407,45 zł, w dniu 24 października 2012r. kwotę 8 914,10 zł (informacja od komornika k. 226). Na dzień 2 grudnia 2013r. Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Siedlcach przekazał na rzecz powoda (...) S.A. w W. kwotę 93 446 złotych (informacja od komornika k. 363). Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Węgrowie prowadzi postępowanie egzekucyjne z nieruchomości dla której jest prowadzona księga wieczysta (...). W tym postępowaniu wierzyciel nie wyegzekwował żadnych kwot (informacja od komornika k. 250, 364).

Na nazwisko H. W. zostały złożone deklaracje do polis(...), w dniu 27 października 2008r., 17 kwietnia 2009r., 15 kwietnia 2009r. i 29 kwietnia 2009r. (załącznik nr 8 do akt II K 81/10).

Dnia 5 października 2012r. (...) S.A. w W. skierowało do pozwanej H. W. wezwanie do zapłaty (k.33). W odpowiedzi na wezwanie H. W. zaproponowała zawarcie ugody i zwrot połowy kwoty na rzecz powoda (k.34).

Sąd zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, iż pozwana H. W. została skazana za popełnienie przestępstw z art. 292§ 1 kk tj. paserstwa nieumyślnego. Zgodnie z art. 11 kpc ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Sąd cywilny związany jest ustaleniami dotyczącymi popełnienia przestępstwa, a więc okolicznościami składającymi się na jego stan faktyczny, czyli osobą sprawcy, przedmiotem przestępstwa oraz czynem przypisanym oskarżonemu, które znajdują się w sentencji wyroku. W wyroku z dnia 17 czerwca 2005r. (III CK 642/04, LEX nr 177207) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż związanie dotyczy ustalonych w sentencji wyroku znamion przestępstwa, a także okoliczności jego popełnienia dotyczących czasu, miejsca, poczytalności sprawcy. Wszelkie inne ustalenia prawomocnego, skazującego wyroku karnego, wykraczające poza elementy stanu faktycznego przestępstwa, nie mają mocy wiążącej dla sądu cywilnego, nawet jeśli są zawarte w sentencji wyroku. Nie są wiążące okoliczności powołane w uzasadnieniu wyroku. Sąd cywilny może więc czynić własne ustalenia w zakresie okoliczności, które nie dotyczą popełnienia przestępstwa, mimo, że pozostają w związku z przestępstwem. Ustalenia te mogą różnić się od tych, których dokonał sąd karny. Mając na uwadze przedstawioną wykładnię w zakresie związania sądu cywilnego orzeczeniem karnym sąd uznał, iż jest związany ustaleniem, iż H. W. dopuściła się przestępstw z art. 292§1 kk, a popełniając każdy z przypisanych jej czynów mając na uwadze tytuł przelewu powinna i mogła przypuszczać, iż przyjęte przez nią pieniądze pochodziły z czynu zabronionego.

Odpowiedzialność cywilną pozwanej H. W. należało ocenić na podstawie art. 422 kc. Zgodnie z art. 422 kc za szkodę odpowiedzialny jest nie tylko ten, kto ją bezpośrednio wyrządził, lecz także ten, kto inną osobę do wyrządzenia szkody nakłonił albo był jej pomocny, jak również ten, kto świadomie skorzystał z wyrządzonej drugiemu szkody. W czynie w postaci świadomego skorzystania ze szkody musi dojść do uzyskania korzyści, osoba korzystająca musi mieć świadomość uzyskania korzyści oraz wyrządzenia drugiemu szkody, źródłem korzyści musi być szkoda wyrządzona drugiemu. W przypadku odpowiedzialności osoby, która skorzystała z wyrządzonej szkody, przesłanką tej odpowiedzialności jest wina w postaci świadomego skorzystania ze szkody. W orzecznictwie przyjmuje się, iż musi to być wina umyślna lub rażące niedbalstwo (wyrok SN z 10 lipca 1975r., I CR 399/75, LEX 7726).

Pozwana H. W. zaprzeczyła, aby miała świadomość, iż wypłacane jej przez brata środki pieniężne były efektem popełnionego przez niego czynu zabronionego oraz, że miała zamiar skorzystać z wyrządzonej powodowi szkody. Podniosła, iż skazanie jej za przestępstwo nieumyślne wyklucza przypisanie jej winy umyślnej na gruncie odpowiedzialności cywilnej.

Z poglądem tym nie można się zgodzić. Wina w sensie karnym i cywilnym jest rozumiana odmiennie, obejmuje inny podmiotowo charakter działań sprawczych, nawet, jeśli podjętych w ramach tych samych czynności faktycznych. W konsekwencji przyjęcie, że sprawca czynu zabronionego popełnił czyn zabroniony z winy nieumyślnej nie wyłącza możliwości przypisania mu umyślnej winy cywilnoprawnej. W uchwale z dnia 28 kwietnia 1983r. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż prawomocny wyrok skazujący za przestępstwo nieumyślne nie wyłącza w świetle art. 11 kpc możliwości ustalenia w postępowaniu cywilnym, iż sprawca działał umyślnie (III CZP 14/83, OSNC 1983/11/168). W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał na „odrębności odpowiedzialności karnej i cywilnej wyrażające się też w celach postępowania karnego i cywilnego. Odpowiedzialności karnej podlega ten, kto swoim zachowaniem wypełni znamiona czynu zakazanego ustawowo, przy czym dla celów postępowania karnego nie posiadają istotnego znaczenia ewentualne następstwa w postaci odpowiedzialności cywilnej sprawcy. Naprawienie szkody stanowi istotę postępowania cywilnego. Odmiennosć celów postępowania karnego i postępowania cywilnego, aczkolwiek w każdym z nich obowiązuje zasada prawdy, może w konsekwencji prowadzić do zrozumiałych odmiennych ocen

przez przypisanie skazanemu w postępowaniu karnym winy nieumyślnej, a surowszej w tym względzie oceny w postępowaniu cywilnym”.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy, w świetle okoliczności sprawy Sąd uznał, iż H. W. miała świadomość, iż przyjęte przez nią pieniądze pochodzą z czyn zabronionego popełnionego przez jej brata W. T. (1) i działała umyślnie, a co najmniej z rażącym niedbalstwem.

H. W. zeznała, iż kwoty 2600 zł, którą otrzymała 24 lipca 2004r., kwota 9600 zł, którą otrzymała 19 listopada 2004r., kwota 6200 zł, którą otrzymała 2 czerwca 2006r., kwota 2400 zł którą otrzymała 20 maja 2009r. były to pożyczki udzielone jej przez brata. Zeznała jednocześnie, iż nie zawierała z bratem umów pożyczki na piśmie, zaś zwrotu pieniędzy dokonywała gotówką bez pokwitowania. Twierdzenia te uznał Sąd za niewiarygodne. W szczególności nie znajdują one potwierdzenia w zeznaniach świadka W. T. (1) (k.347v-350v). Zeznał on, iż nienależnie przelał na rachunek pozwanej środki finansowe, przy czym nie informował o tym siostry. Wskazywał również, iż miał z siostrą zawartą ustną umowę, iż spłaci ją z gospodarstwa rolnego, które otrzymał w 2/3 częściach od rodziców, a przekazane kwoty miały stanowić spłatę. Z zeznań W. T. (1) nie wynika, aby zawierał on z pozwaną umowy pożyczki (zeznania W. T. (1) k. 347v-350v).

H. W. podała, iż kwota 85 454,88 zł, która wpłynęła na jej rachunek w dniu 24 września 2009r. stanowiła spłatę z gospodarstwa. W tym zakresie twierdzenia pozwanej są częściowo spójne z zeznaniami W. T. (1), który zeznał, iż miał zawartą z siostrą ustną umowę, iż spłaci ją z gospodarstwa, przy czym Sąd uznał je za niewiarygodne i ocenił, iż stanowią linię obrony pozwanej. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż kwota 85 454,88 zł wpłynęła tego samego dnia w trzech sumach 12000 zł, 12 721,50 zł i 60 733, 38 zł. Przelewy te podobnie, jak przelewy z lat 2004-2006 nie pochodziły od W. T. (1), a z (...) S.A. W tytule przelewu było wskazane, iż są to świadczenia z polis, a nie spłata z gospodarstwa rolnego. Nie jest sporne, iż przelewy były wykonane przez W. T. (2). Gdyby rzeczywiście miała być to spłata, zasady doświadczenia życiowego i zdrowego rozsądku wskazują, iż tak ważna okoliczność, jak tytuł świadczenia byłoby wskazane w tytule przelewu. W zestawieniu z faktem, iż rodzice pozwanej przekazali W. T. (1) gospodarstwo rolne już w 1990r., niewiarygodne wydaje się, iż do rozliczeń pomiędzy rodzeństwem dochodziło dopiero w 2009r. Pozwana wprost zeznała, iż nie pracowała w zakładach pracy, które posiadały wykupione polisy grupowego ubezpieczenia pracowniczego, z których realizowane były świadczenia. H. W. zeznała, iż podlegała ubezpieczeniu w swoim zakładzie pracy, ale wnioski o wypłatę świadczeń składała tylko dwukrotnie i kilka lat wcześniej, a nadto, aby uzyskać świadczenie stawała na komisję lekarską. H. W. wiedziała, iż jej brat pracuje w (...) i według jej twierdzeń przyjęła, iż przelewy z (...) pochodzą od jej brata. Skoro miały one pochodzić od jej brata, to mając na uwadze tytuły przelewu, w ocenie Sądu H. W. wiedziała, iż pochodzą one z czynu niedozwolonego dokonanego przez jej brata.

Podnieść też należy, iż w świetle zasad doświadczenia życiowego nie jest wiarygodne, że W. T. (1) nie informował pozwanej o przelewaniu na jej rachunek środków pieniężnych. Jeśli nawet tak było, to nie jest możliwe, aby pozwana, która w roku 2004r. osiągnęła dochód 8045,50 zł, w 2005r. – 6726,90 zł, w 2006r. – 8714,26 zł, w 2007r. – 9 579,58 zł, w 2008r. – 11 474,70 zł (zeznanie podatkowe H. W. k. 995- 1000 akt II K 81/10, tom V), nie zauważyła wpłat z (...). Pozwana przyznała, iż zarabiała 1300-1400 zł miesięcznie. Sumy przekazywane przez W. T. (1) w zestawieniu z dochodami osiąganymi przez pozwaną były znaczne. W sytuacji wpływu na rachunek bankowy środków niewiadomego pochodzenia osoba należycie troszcząca się o swoje interesy, w pierwszej kolejności wyjaśniłaby, skąd tak znaczne środki pochodzą. Pozwana zeznała, iż nie miała dostępu do rachunku elektronicznego, ale historia rachunku w formie papierowej była przesyłana na jej adres.

Mając na uwadze te okoliczności, fakt, iż pozwana udostępniła W. T. (1) swój numer rachunku bankowego, a następnie przyjęła od niego przelewy, gdzie w tytule przelewu było jasno wskazane, iż pochodzą one z (...) S.A. świadczy o tym, iż H. W. wiedziała, iż środki te należą do (...) S.A. W konsekwencji wiedziała również, iż środki te W. T. (1) uzyskał w drodze czynu niedozwolonego. H. W. świadomie, zatem skorzystała ze szkody wyrządzonej powodowi przez W. T. (1), a tym samym popełniła własny czyn niedozwolony. Na podstawie przytoczonych wyżej okoliczności Sąd uznał, iż pozwana miała dostateczną ilość informacji na temat źródła pochodzenia pieniędzy.

Sąd uznał za niezasadny zarzut pozwanej H. W., iż powód przyczynił się do powstania szkody. Pozwana podniosła, iż u powoda nie były zachowywane obowiązujące procedury dostępu pracowników do informacji i ich bezpiecznego wykorzystania. W. T. (1) mógł posługiwać się różnymi, nieprzypisanymi do jego osoby numerami i hasłami operatorów wewnętrznego systemu informatycznego (...). W placówkach obsługi klienta brakowało (...) akt świadczeń wypłacanych w latach 2003-2009, co potwierdza iż nie były przeprowadzane miarodajne kontrole.

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności zeznań świadków oraz faktu, iż W. T. (1) jako pracownik (...) S.A. wyprowadził z firmy środki przekraczające dwa miliony złotych, uznać należy, iż istotnie powód przez wiele lat nie sprawował realnej kontroli nad podległymi mu placówkami w W. i S.. Fakt, iż wewnętrzne procedury w (...) Zakładzie (...) na (...) S.A. nie działały prawidłowo potwierdzają zeznania świadków I. C., która jest dyrektorem oddziału (...) w S. i która dokonywała spisu akt w placówce (...) w W.. Zeznała ona, iż kontrola wykazała brak akt świadczeń w formie papierowej (nagranie z rozprawy z 19.09.2013r.). Potwierdzają to też zeznania J. K. (1), A. K., J. S. którzy zgodnie zeznali, iż kontrole były przeprowadzane jeden – dwa razy w roku i polegały na sprawdzeniu akt wcześniej przygotowanych przez pracowników. Zeznania te są spójne w tym zakresie z zeznaniami W. T. (1) (k. 347v-350v). Świadczenie zeznali również, iż pracownicy znali wzajemnie swoje numery operatora i mogli z nich korzystać, podpisywali dokumenty, w których były wymagane np. dwa podpisy bez sprawdzenia, działając w zaufaniu do współpracownika (nagranie z rozprawy z 19.09.2013r.). Z zeznań świadka S. S. wynika, iż nie były też przeprowadzane kontrole od strony informatycznej. Zeznania świadka M. Z. nic do sprawy nie wnoszą. Z zeznań T. Z. (nagranie z rozprawy z 19.11.2013r.) wynika, iż W. T. (1) wykonywał wpłaty posługując się danymi innych pracowników. Zeznała również, iż były przeprowadzane kontrole przez jednostkę w R.. Sąd zeznania świadków uznał za wiarygodne. Poza W. T. (1), zostały one złożone przez osoby obce i nie zainteresowane w rozstrzygnięciu sprawy na korzyść którejkolwiek ze stron. Nieprawidłowości w działaniu powoda, w sprawowaniu przez niego systemu kontroli nad wypłatą świadczeń nie mają, w ocenie Sądu, wpływu na odpowiedzialność cywilną pozwanej H. W..

O przyczynieniu się poszkodowanego można mówić jedynie w sytuacji, gdy określone jego zachowanie pozostaje w normalnym związku przyczynowym ze szkodą (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 7 grudnia 1964r., I CR 218/64, OSNCP 1965/9/153). Chodzi o związek przyczynowy w rozumieniu art. 361§1 kc, który jak wskazuje doktryna opiera się na założeniach teorii przyczynowości adekwatnej. Zgodnie z tą teorią związek przyczynowy zachodzi tylko wtedy, gdy w zestawie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Nie wystarczy więc stwierdzenie związku przyczynowego jako takiego. Wymagane jest stwierdzenie, że chodzi o następstwa normalne.

Badając istnienie normalnego związku przyczynowego należy ustalić, czy dana przyczyna była koniecznym warunkiem skutku czy bez niej skutek wystąpiłby, a w razie pozytywnego stwierdzenia rozważamy, czy wspomniane powiązania można traktować jako normalne tzn. typowe lub oczekiwane w zwykłej kolejności rzeczy, a więc niebędące rezultatem jakiegoś zupełnie wyjątkowego zbiegu okoliczności. Ocena, czy skutek jest normalny powinna być oparta na całokształcie okoliczności sprawy oraz wynikać z zasad wiedzy naukowej, specjalnej. Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy ocenić należy, iż nie jest możliwe uznanie, iż normalnym następstwem, typowym czy oczekiwanym w zwykłej kolejności rzeczy, wadliwie funkcjonujących w (...) S.A.: systemu kontroli, dostępu pracowników czy byłych pracowników do wewnętrznych systemów jest takie nadużycie, jakiego dopuścił się W. T. (1), polegające na wyprowadzeniu z (...) S.A. kwoty ponad dwa miliony złotych. Stwierdzić wręcz należy, iż jest taki skutek jest rezultatem zatrudnienia osoby nieuczciwej, która wykorzystując swoje kompetencje i umiejętności dopuściła się oszustwa wobec swojego pracodawcy. Świadek J. K. (2) dokonywał analizy kont bankowych przy pomocy których dokonano oszustwa na szkodę (...) (analiza kont k. 443-469 akt II K 81/10). Prowadził wewnętrzne postępowanie w (...) S.A. dotyczące W. T. (1). Sąd uznał jego zeznania za wiarygodne. Wynika z nich, iż w kraju nie było drugiej podobnej sprawy polegającej na przywłaszczeniu pieniędzy przez pracownika.

Powód (...) S.A. w żaden sposób nie przyczynił się do szkody wyrządzonej przez H. W. polegającej na świadomym przyjęciu środków finansowych należących do powoda, a uzyskanych przez W. T. (1) na skutek popełnienia przestępstwa.

W ocenie Sądu, pozwanej H. W. nie zwalnia od odpowiedzialności wobec powoda fakt, iż w toku śledztwa zabezpieczono majątek W. T. (1), toczy się postępowanie egzekucyjne przeciwko W. T. (1), są zajęte nieruchomości, rachunki bankowe, ruchomości. Jak wynika z informacji komorników prowadzących postępowanie egzekucyjne do tej pory doszło do zaspokojenia powoda jedynie w niewielkiej części. Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Siedlcach przekazał na rzecz powoda (...) S.A. w W. kwotę 93 446 złotych (informacja od komornika k. 363). Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Węgrowie prowadzi postępowanie egzekucyjne z nieruchomości dla której jest prowadzona księga wieczysta (...). W tym postępowaniu wierzyciel nie wyegzekwował żadnych kwot (informacja od komornika k. 250, 364).

Z zeznań świadków P. T. i J. W., którzy zostali skazani przez Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w sprawie II K 81/10 (nagranie z rozprawy z 19 września 2013r.), wynika, iż od tych osób powód również nie wyegzekwował żadnych kwot. Sąd uznał te zeznania za wiarygodne w zestawieniu z twierdzeniami powoda.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd uznał powództwo w całości zasadne i zasądził od H. W. na rzecz (...) Zakładu (...) na (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 106 254,88 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 2600 złotych od dnia 29 lipca 2004r. od kwoty 9600 złotych od dnia 19 listopada 2004r., od kwoty 6200 złotych od dnia 2 czerwca 2006r., od kwoty 2400 złotych od dnia 20 maja 2009r., od kwoty 85 454,88 złotych od dnia 24 września 2009r. do dnia zapłaty. Sąd uznał za zasadne żądanie przez powoda odsetek od kwot, które wypłynęły na rachunek bankowy pozwanej od daty ich wpływu na rachunek jako daty wyrządzenia szkody (por. orzeczenie SN z 22.09.1970r., III PZP 18/1970, OSNC 1971/1/5). Od daty wpływu pieniędzy na rachunek bankowy pozwana wiedziała, iż należą one do powoda (...) S.A., a ona nie ma do nich żadnych uprawnień.

Na podstawie art. 98§ 1 kpc Sąd obciążył pozwaną H. W. jako stronę przegrywającą kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez powoda w kwocie 8930 zł, na które składają się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3617 zł, które Sąd ustalił na podstawie §6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 490) oraz koszty opłaty sądowej.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w wyroku.